

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Nc/3/2025
Identifikačné číslo spisu:	8223200711
Dátum vydania rozhodnutia:	20.08.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:8223200711.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne BARDEJOVSKÉ KÚPELE a. s., Bardejovské kúpele, IČO: 36168301, zastúpenej advokátskou kanceláriou JUDr. Jozefom Jaroščákom, Bardejov, Radničné námestie 33 proti žalovanému Mgr. A. M., narodenému XX. C. XXXX, L. - E., F. XXX/XX, o vypratanie nehnuteľnosti - odstránenie superedifikátu a iné, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 5C/23/2023, o vylúčení sudcu Krajského súdu v Prešove z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 17NcC/2/2025, takto

rozhodol:

Sudca Krajského súdu v Prešove JUDr. Eduard Valenčin nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí v konaní vedenom na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 17NcC/2/2025 (spor vedený na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 5C/23/2023).

Odôvodnenie

1. V konaní vedenom na Krajskom súde v Prešove (ďalej aj „krajský súd“) pod sp. zn. 17NcC/2/2025 žalovaný podaním zo dňa 06. mája 2025 vzniesol námietku zaujatosti voči sudcovi Krajského súdu v Prešove vo veci sp. zn. 17NcC/2/2025. Dôvodom, pre ktorý má byť namietaný súd JUDr. Eduard Valenčin vylúčený, je podľa žalovaného priateľský vzťah namietaného sudcu so sestrou zástupcu žalobkyne. Žalovaný uviedol, že namietaný sudca je so sestrou právneho zástupcu JUDr. K., rod. C., v priateľskom vzťahu, dlhoročne sa poznajú z pôsobenia na Okresnom súde v Prešove, aktívne sa stretávajú, majú spoločných známych a vzájomné väzby. Podľa žalovaného je tento priateľský vzťah namietaného sudcu so sestrou právneho zástupcu žalobkyne vzhľadom na blízky rodinný vzťah prenesený aj na samotného zástupcu žalobcu. Žalovaný je toho názoru, že namietaný sudca nie je voči zástupcovi žalobkyne v neutrálnej pozícii, ale naopak, pociťuje voči nemu sympatie. Uvedeným je tak podľa žalovaného založený diskvalifikačný pomer namietaného sudcu k zástupcovi strany v zmysle § 49 CSP, keďže možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti. Žalovaný uviedol, že keďže namietaný sudca neprešiel cez objektívny test, musí byť z pojednávania a rozhodovania danej veci vylúčený. Ako dôkaz k vznesenej námietke zaujatosti žalovaný pripojil Rozvrh práce Okresného súdu v Prešove za rok 2011.

2. Namietaný sudca krajského súdu JUDr. Eduard Valenčin vo vyjadrení k obsahu vznesenej námietky zo dňa 06. mája 2025 uviedol, že sa necíti byť zaujatým a to so zreteľom na to, že nemá žiaden pomer k prejednávanej veci, k stranám sporu, k ich zástupcom, teda ani k právnomu zástupcovi žalobkyne. Podľa namietaného sudcu sa tvrdenia žalovaného nezakladajú na pravde, okrem skutočnosti, že JUDr. K. bola jeho kolegyňou na Okrese súde v Prešove. Doplnil, že so sudkyňou JUDr. K. bol vždy iba v štandardnom kolegiálnom vzťahu a od času, kedy odišla z Okresného súdu v Prešove, ju nikdy nestretol a ani nekontaktoval.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky posudzoval opodstatnenosť vznesenej námietky zaujatosti z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci.

4. Podľa § 49 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

5. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednávaniu sporu, k nezaujatému prístupu k stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní; zámerom je tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočností, ktoré sú z hľadiska vylúčenia sudcu považované za právne relevantné. Týmito skutočnosťami sú právne významné vzťahy sudcu, a to jeho vzťah: a) k sporu, v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia sporu alebo konania, b) k stranám sporu, ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom pomere k nim, c) k zástupcom strán sporu, ktorý by bol založený na pomere vykazujúcim znaky vzťahu uvedeného pod b), alebo d) k osobám zúčastneným na konaní. Relevantný je iba taký vzťah, ktorý by pri všetkej možnej snahe sudcu o správnosť konania a rozhodovania ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

6. Vzhľadom na to, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 49 až § 58 CSP predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), možno sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania sporu skutočne iba výnimočne a z naozaj závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo. V zásade platí, že v určitej právnej veci by mal rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu a tento tzv. zákonný sudca by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z rozhodovania, ktorý zákonom predpokladaným postupom a zo zákonom predpokladaných dôvodov pripúšťa, aby zákonný sudca bol vylúčený z ďalšieho rozhodovania. Zámer, ktorý tu umožňuje prelomiť ústavnú zásadu nezmeniteľnosti zákonného sudcu, spočíva v zmarení hroziaceho rizika, že by v spore mohol rozhodovať zaujatý a nie nestranný sudca. Pri posudzovaní týchto dôvodov v konkrétnej situácii je nutné prihliadať aj na rozsiahlu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a Ústavného súdu Slovenskej republiky a na závery, ku ktorým dospela doterajšia súdno-aplikačná prax najvyššieho súdu. ESLP pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru.

7. Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti dovtedy, kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti. Rozhodujúci nie je subjektívny aspekt, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Uplatňuje sa tu tzv. teória zdania nezaujatosti, a teda nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť. Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanej veci, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní. Rozhodujúcim

prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je, či obava strany sporu je objektívne oprávnená. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno ale chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje z rozhodovania veci.

8. Je dôležité zohľadniť, že spoločenské vzťahy v najširšom slova zmysle sú vzťahmi vzájomného pôsobenia, kontaktu a interakcie medzi členmi spoločnosti; preto závažnosť, ktorá by založila pochybnosť o nezaujatosti zákonného sudcu, môže aj pri zohľadnení tzv. teórie zdania uplatňovanej v judikatúre ESLP nastať iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k sporu, stranám, ich zástupcom či osobám zúčastneným na konaní, dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať nezávisle a nestranne (I. ÚS 332/08). Nezávislosť je najdôležitejšia vec justície. Nezávislosť súdnej moci je prejavom jej funkčnosti. Nezávislosť súdnej moci je pojem s dvojítm významom, a to jednak nezávislosť súdov (inštitucionálna nezávislosť), jednak nezávislosť sudcov (individuálna nezávislosť). Nezávislosť sudcu treba vidieť ako jeho nezávislosť od zložiek politického systému, rovnako ale aj ako nezávislosť v rámci samotnej súdnej moci, konkrétneho súdu, na ktorom sudca pôsobí, nezávislosť vo vzťahu k vedeniu a kolektívu súdu.

9. V danom prípade žalovaný odôvodnil svoju námietku zaujatosti smerujúcu voči zákonnému sudcovi krajského súdu tým, že namietaný sudca je so sestrou právneho zástupcu žalobkyne JUDr. K. H., rod. C., v priateľskom vzťahu, dlhoročne sa poznajú z pôsobenia na Okresnom súde v Prešove, aktívne sa stretávajú, majú spoločných známych a vzájomné väzby. Podľa žalovaného je tento priateľský vzťah namietaného sudcu so sestrou právneho zástupcu žalobkyne vzhľadom na blízky rodinný vzťah prenesený aj na samotného zástupcu žalobkyne a podľa žalovaného tak namietaný sudca nie je voči zástupcovi žalobcu v neutrálnej pozícii, ale prechováva voči nemu sympatie. Týmto podľa žalovaného vznikla dôvodná obava o nestrannosti namietaného sudcu. Vychádzajúc z uvedených zásad najvyšší súd dospel k záveru, že dôvodom námietky zaujatosti uplatnenej žalovaným voči sudcovi Krajského súdu v Prešove JUDr. Eduardovi Valenčinovi nemožno prisvedčiť. Subjektívny názor žalovaného o zaujatosti sudcu, založený výhradne na tom, že žalovaným údajný priateľský vzťah namietaného sudcu so sestrou právneho zástupcu žalobkyne je prenesený aj na samotného právneho zástupcu žalobcu, nemôže bez uvedenia ďalších relevantných skutočností zakladať dôvod pre legitímne obavy z nestranného a nezaujatého rozhodovania sudcu krajského súdu. Obava (pocit) z nestrannosti nestačí na založenie dôvodných pochybností o nedostatku nezaujatosti vzhľadom na právne (ústavné i zákonné) garancie nezávislosti sudcov a zákonné povinnosti sudcov konať vo veci bez predsudkov, nezávisle a nestranne.

10. Pokiaľ ide o subjektívny aspekt nestrannosti namietaného sudcu, tento sudca sa necíti byť zaujatým, pretože podľa jeho tvrdenia tu neexistuje žiaden vzťah k prejednávanej veci, k stranám sporu a ani ich zástupcom, teda ani k právnenému zástupcovi žalobkyne. Vyjadrenie namietaného sudcu neindikuje v tejto rovine odôvodnené pochybnosti, nepotvrdzujú tvrdenia žalovaného, že namietaný sudca je so sestrou právneho zástupcu žalobkyne JUDr. K. H., rod. C., v priateľskom vzťahu, aktívne sa stretávajú, majú spoločných známych a vzájomné väzby. Namietaný sudca mal za to, že so sudkyňou JUDr. K. bol vždy iba v štandardnom kolegiálnom vzťahu a od času, kedy odišla z Okresného súdu v Prešove, ju nikdy nestretol a ani nekontaktoval.

11. Najvyšší súd v súlade s vyššie uvedeným dospel k záveru, že v prípade namietaného sudcu nemožno mať objektívne pochybnosti o jeho nezaujatosti, ktoré by boli relevantné v zmysle § 49 ods. 1 CSP. Z tohto dôvodu rozhodol tak, že sudca JUDr. Eduarda Valenčina nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu vedeného na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 17NcC/2/2025. Podanej námietke zaujatosti preto nevyhovel.

12. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.